

nes facultates tam ad effectum indulgentiarum, quam ob alias causas (1). Idem declaravit ibidem quod per verbum *incotæ* intelliguntur morantes in urbe Romæ, animo ibi per majorem anni partem morandi.

CAPUT V.

De ministro sacramenti poenitentiae.

73. Minister Sacram. Poenitentiae nullus alius quam sacerdos esse potest, nam solis sacerdotibus data fuit peccata remittendi potestas: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remisistis peccata, etc.* Joan. 20. 22. 23. Et quod dicit s. Th. post sententiarum magistrum, nempe quod in necessitate debeat poenitens cui potest, etiam non sacerdoti, confiteri, quia tunc supplet Deus, intelligitur, ut explicant alii dd., non de præcepto, sed ut tali actu humilitatis excitetur ad contritionem, aut ut solamen, aut consilium recipiat. Dicunt dumtaxat multi cum s. Antonin. Panorm. Ledesm. Sanch., etc., quod in mortis articulo, si desit sacerdos, possunt clerici absolvere a censuris, ne infirmus sepultura, et suffragiis careat: sed probabilius id negant Lug. Laym. Castrop. Salmant., etc., quia hoc nunquam in Ecclesia fuit in usu: tanto magis quod juxta Rit. si excommunicatus cum poenitentiae signis decesserit, potest absolvi ejus cadaver ab habente facultatem. Ad hoc autem, ut sacerdos valide hoc Sacramentum ministrare possit, præter Ordinis potestatem requiritur, ut habeat ab Ecclesia jurisdictionis potestatem, et juxta Trid. etiam Episcopi approbationem. Hoc tamen non currit pro Regularibus; dum hi confiteri possunt cuicumque sacerdoti, etiam non approbato, modo a Prælato suis concedatur Monialibus exceptis, quæ, licet exemptæ, sicut statuit Greg. XV., non possunt confiteri, nisi sacerdotibus approbatis pro ipsis ab Ordinario loci (2).

(1) n. 536. ad 6. — (2) l. 6. n. 539. et seq.

PUNCTUM I.

DE APPROBATIONE CONFESSARIUM.

74. *Necessitas approbationis Non est necessarium examen.*
 75. *Si approbatio injuste revocetur. An successor possit ad examen revocari, etc.*
 76. *An sacerdos simplex possit absolvere a venialibus.*
 77. *An parochus possit sibi adsciscere parochum alterius diocesis.*
 78. *An ejusdem diocesis.*
 79. *Quinam Episcopus approbare potest.*
 80. *An regulares approbati in una diocesi, etc.*

74. Approbatio non est jam jurisdictionis collatio, sed est judicium a Trident. requisitum de sacerdotis habilitate ad jurisdictionem recipendam. Super hoc notanda sunt 1. quod licet peccaret Episcopus, qui injuste approbationem alicui negaret, nihilominus sine hac nemo potest confessiones audire, uti constat ex propositione 13. damnata ab Alexand. VII. quæ dicebat: *Satisfacit præcepto annuæ confessionis qui confitetur Regulari, Episcopo presentato, sed ab eo injuste reprobato.* Et in quantum ad Regularium privilegia quæ opponuntur, respondent. Salm. privilegia loqui, cum ipsis negata est injuste jurisdictione, non autem approbatio (3). 2. Ad approbationem non requiri necessario examen, sed sufficere prudens Episcopi judicium de habilitate sacerdotis; ita Laym. Coninch. et Busemb. Dicunt item Salmant. quod licet Prælatus interne aliquem reproberet, tamen approbaret eum externe, hoc sufficeret ad conferendam jurisdictionem (4). Notandum 3. quod Episcopus potest hanc dare approbationem etiam per alios, nam hic est actus non Ordinis, sed jurisdictionis (5).

75. Notandum 4. approbationem posse limitari quoad personas et tempus et locum. Si autem data esset

(3) n. 546. — (4) n. 545. — (5) n. 550. v. 3. episc.

absolute, non dubitatur quin peccaret Episcopus, si justa non existente causa eam revocaret. Dubium restat an talis revocatio injusta non solum esset illicita, sed etiam invalida? Alii negant; sed affirmant Suar. Lugo Castrop. Conc. Salm., etc., dicendo quod sine justa causa non potest privari confessarius jure suo jam acquisito. Cæterum recte advertit Lugo, quod in dubio revocatio præsumi debet justa; et hoc posito, sententia præfata difficulter potest deduci in praxim, dum Episcopo in revocanda approbatione multe possunt esse causæ, quæ confessario ignotæ sunt (1). Notandum 5. Episcopum successorem ex juxta causa ad examen revocare posse omnes confessarios approbatos a prædecessore, etiam parochos, modo vehementer eorum imperitiæ adsit suspicio, ut decrevit S. C. 15. Jan. 1667. (2); et etiam mendicantes, ut recte dicunt (contra aliquos) Suar. et Lugo; et super hoc refert Cabas. Alexand. VII. 30. Jan. 1656. in causa Episcopi Andegav. quæ cum diversis Ordinibus regularibus agebatur, damnasse ut erroneam hanc propositionem: *Non possunt Episcopi limitare seu restringere approbationes quas Regularibus concedunt ad confessiones audiendas, neque ulla ex parte revocare.* Et præterea refert decisum fuisse in Concilio status Galliarum Episcopum non teneri reddere rationem revocationis approbationum (3). Notetur hic insuper S. Pium V. in Constitut. Romani Pontificis, dixisse quod regulares approbati ab Episcopo prædecessore, ab Episcopo successore examinari de novo poterunt, et si minus idonei reperti fuerint, reprobari. Hinc inferunt multi aa. ut Silv. Mirand. Fagund. Cespida Nicolius, et alii apud Ferraris, Vicarium Capitularem non posse auferre facultatem Regularibus ab Episcopo approbatis, nec ad examen revocare,

(1) N. 551. — (2) apud Lambert. nouif. 9. n. 46. — (3) l. 6. n. 552.

modo approbatio ab Episcopo data non esset cum clausula, *Ad beneficium nostrum*; tunc enim morte Episcopi expirat. Nunc restant hic discutienda 4. dubia.

76. Dubitatur 1. an confessiones venialium factæ sacerdoti simplicia sint illicitæ ac invalidæ? Quod sint illicitæ hodie in dubium revocari nequit post Decr. Innoc. XI. apud Bonac. (4) 12. febr. 1679. in quo non solum præceptum fuit Episcopis: *Ne permittant, ut venialium confessio fiat sacerdoti non approbato ab Episcopo*; Sed præterea hoc vetitum fuit ipsis sacerdotibus, cum ibi dicitur: *Si quicumque sacerdotes secus egerint, sciant Deo se rationem reddituros.* Dubium ergo restat, an hujusmodi confessiones sint etiam invalidæ? Communissima est sententia quæ negat; sed cum valde probabile sit talem facultatem non habere sacerdotes simplices directe a Jesu Christo (ut dicunt alii), sed ab Ecclesia, ut tenent Suar. Lugo Bonac. Conc. Ronc., etc., puto valde probabile esse cum p. Conc. Platel., etc., tales confessiones post Decr. Innoc. XI. hodie esse etiam nullas; nam non præsumitur Ecclesia velle jurisdictionem conferre eis, quibus expresse illa talis jurisdictionis prohibet usum (5).

77. Dubitatur 2. an parochus possit adsciscere parochos alterius diocesis ad audiendas confessiones in sua ecclesia? Affirmant Castr. Suar. Vasq. Lug. Wigandt, Conc. Bonac., etc., dicendo quod parochus in collatione parochiæ approbatur pro tota Ecclesia, ex eo quod dicit Trident. (sess. 23. cap. 15.): *Nullum posse confessiones audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis approbationem obtineat.* Ex quo inferunt omnem parochum approbationem universalem pro tota Ecclesia accipere. Sed probabilius hoc negant Laym. Barb. Piasec. Garc. Croix, etc. cum Lamb.

(4) Bonac. t. r. d. 5. q. 7. p. 2. — (5) l. 6. n. 543. v. quær.

(1), nam per verba allata non intellexit Concil. dare parochis approbationem universalem, sed tantum declaravit quemlibet parochum, collata sibi cura, sine alia approbatione approbatum remanere a Concilii dispositione; non autem ab Ecclesia, et pro tota Ecclesia sed a suo Epi copo et juxta ejus voluntatem, ut confessiones suarum eorum audiat. Et super hoc adsunt plures declarationes S. C. (2). Advertendum hic obiter parochum, qui a cura se abdicavit, non posse confessiones audire sine speciali Episcopi approbatione (3).

78. Dubitatur 3. an parochus possit sibi adsciscere alium parochum alterius parochiae, sed ejusdem diocesis? Affirmant communiter, praeter citatos dd. Castropal. Croix, et Mazz.; sed probabiliter hoc etiam negant Barbosa cum Piasec. Homob. et cum altera declaratione S. C. Et ratio est, cum probabiliter sit, ut dictum est, parochum non approbati ab Ecclesia universali, sed ut dictum est, a suo Episcopo, et pro ejus voluntate, quoties nescit Episcopum voluntatem habuisse, se pro tota diocesi approbandi, ille non potest, confessiones audire, nisi tantum in sua parochia: dum facile esse potest quod Episcopus eum idoneum judicaverit pro uno, et non pro alio loco; nempe pro oppido, et non pro civitate. Recte tamen dicunt Bonac. Cler. et Lambert. (4) sententiam oppositam bene practicari posse ubi sic fert usus; imo Wigandt absolute id admittit, quia dicit talem esse consuetudinem multarum diocesium.

79. Dubitatur 4. a quonam Episcopo obtinenda sit approbatio? Sub nomine Episcopi venit quilibet alius Praelatus jurisdictione episcopali gaudens, ut gaudent nonnulli Abbates, et capitula Sedibus vacantibus. Venit etiam Episcopus confirmatus, licet non consecratus, sed non qui tan-

(1) Notif. 86. n. 7. — (2) l. 6. n. 544. hic dubit. i. — (3) n. 542. v. 2. etiam. — (4) Notif. 86. n. 43.

tum est electus, aut si Episcopatu se abdicavit. Leg. Salm. et Croix (5). Sed quod magis refert, est ut sciatur quoniam intelligatur pro Episcopo proprio, a quo approbatio impertienda est? Alii intelligunt ordinarium poenitentis, alii ordinarium sacerdotis; sed hodie (quicquid dicat Mazzotta) procul dubio intelligendus est ordinarius loci ubi confessiones audiuntur ex Bulla, *Cum sicut*, Innocent. XII. 19. aprilis 1700. relata per extensum a Salmant. (6) et confirmata a Benedicto XIV. in Bulla *Apostolica indulta*, dat. 5. aug. 1744. ubi declaratum fuit, *quosvis confessarios non posse audire confessiones saecularium in vim Bullae Cruciatiae sine approbatione Ordinarii loci; secus (dixit) invalide sunt confessiones, et confessarii suspensi; et concludit his verbis: Reprobata tanquam falsa et temeraria quacumque contraria opinione.* Hoc non obstante p. Mazzotta sustinere contendit improbabilem non esse priorem opinionem, nempe intelligi etiam ordinarium poenitentis, dicendo Bullam Innocentii probabiliter intelligi tantum pro iis confessariis, qui absolvent contra voluntatem suorum Ordinariorum. Sed nescio quomodo haec interpretatio locum habere possit, dum expresse Bulla dicit, nullas esse confessiones, quae fiunt sine approbatione Ordinarii loci, in quo ipsi poenitentes degunt. Et si hoc currit pro iis qui privilegio gaudent *Cruciatiae*, tanto magis valebit pro eo qui nullo fruitur privilegio: et ita mecum sentiunt Ronc. et Salm. qui scripserunt post Bullam Innoc. se revocando ab eo quod prius docuerant in *Tract. de Poenitent.* (7). Dicunt tamen Salm. hoc currere pro iis, qui privilegio *Cruciatiae* donati sunt, non autem jubilei, aut hujusmodi, sed Benedictus XIV. in alia Bulla *Benedictus Deus* data 25. dec. 1750. §. 4. declaravit etiam in

(5) l. 6. n. 547. — (6) tract. 18. de privileg. c. 4. n. 80. — (7) l. 6. n. 548. v. tertia sentent.

jubilaeo Seculares alium non posse eligere sibi confessarium quam a loci Ordinario approbatum et Moniales non alium quam approbatum pro Monialibus (1). Advertendum contra valde probabile esse cum Croix et Salm. (qui hanc sententiam, ut communem habent) parochum posse ubique locorum confessiones suorum subditorum audire. Et circa hoc adest declarat. S. C. (2).

80. Quoad Regulares autem ante Innoc. XII. declaraverat Innoc. X. suo Brevi (3). Regulares etiam exemptos, qui confessiones saecularium audire cupiunt, approbandos esse ab Ordinario loci: *Regulares in una diocesi approbati non posse in alia confessiones audire, sine approbatione Episcopi illius*, sunt verba Brevis, quod postea confirmatum fuit ab Innoc. XIII. in Bulla *Apostolici Ministerii*, et deinde in quadam alia Bulla a Benedicto XIII. (4).

PUNCTUM II.

DE JURISDICTIONE CONFESSARII.

81. *Quisnam habet jurisdictionem ordinariam, et quisnam delegatam.*
 82. *An delegata spirat morte, etc. Si habetur a principe aut ad causarum universitatem.*
 83. *De consensu praesumpto Episcopi.*
 84. *Qui absolvit cum jurisdictione dubia.*
 85. *Quis potest sibi eligere confessarium.*
 86. *Quilibet potest confiteri approbato.*
 87. *Cuinam confiteri possunt peregrini.*
 88. *Cuinam Religiosi.*
 89. *Cui Moniales.*
 90. *De titulo colorato, et de errore communi.*
 91. *De jurisdictione probabilis.*
 92. *An excommunicati, etc. possint absolvere moribundos.*
 93. *An sacerdotes simplices coram approbatis.*
 94. *Casus excepti.*
 95. *De confessario complice in peccato turpi.*
 96. *An confessarii simplices coram Superiore possint absolvere etc.*

(1) Ibid. — (2) n. 548. v. quær. — (2) Ap. Salm. tr. 6. de Poenit. c. 41. n. 93. — (4) l. 6. n. 549.

97. *An a casibus papalibus.*

98. *An moribundus teneatur per litteras facultatem petere a Superiore.*

81. Jam dictum est alteram esse potestatem Ordinis, quam circa peccatorum absolutionem recipit quilibet sacerdos a Jesu Christo, cum sacerdotio initiatur: alteram potestatem jurisdictionis, quae ei ab Ecclesia confertur, ut exerceat Ordinis potestatem erga subditos suos super quos Ecclesia auctoritatem ei concedit. Haec autem potestas jurisdictionis altera est ordinaria, altera delegata. *Ordinaria* est illa quam habent omnes pastores, ut sunt Papa, Episcopi, Archiepiscopi (cum visitant subditos Suffraganeorum suorum), parochi, et Praelati Religionum. De vicariis generalibus Episcoporum dubitarunt nonnulli aa., an ipsi habeant jurisdictionem ordinariam in foro sacramentali, adeo ut possint confessiones excipere, et aliis facultatem dare, dicendo eorum potestatem esse tantum circa causas fori externi. Sed affirmat sententia communissima, et verior, cum Fagnan. Hostien. Nav. Azor. Silv. Sanch. Bos. Salm. et aliis, quia vicarii habent talem jurisdictionem non jam ab Episcopo, sed a Canone, sive a lege, dum ipsi cum Episcopis unum constituunt tribunal, ut apparet ex cap. 2. de *Consuet. in 6.* et cap. *Romana*, de *Appellat. in 6.* (5). *Delegata* autem est illa quae conceditur ab iis qui habent ordinariam ut a Papa qui pro tota Ecclesia concedere potest, ab Episcopis pro sua diocesi, a Praelatis pro suis ordinibus, et a parochis pro suis parochiis. Papa delegare potest facultatem contra consensum Episcoporum et aliorum Praelatorum, et Episcopi et Praelati contra consensum parochorum et inferiorum Praelatorum, sed non e converso (6).

82. Notandum 1. jurisdictionem externam terminari morte concedentis, non autem internam, ut dicit Busemb.

(5) l. 6. n. 557. et 558. — (6) ibid. v. delegata.

eum aliis; sed melius distinguunt Sanch. et Salm. dicendo hoc currere cum delegatio est generalis (sive sit a Papa, aut ab Episcopo); secus autem cum est particularis pro particulari casu aut persona (1). Notandum 2. quod delegatus non potest subdelegare, nisi id sibi expresse concessum est. Excipitur 1. si quis esset delegatus a principe; sed hoc intelligitur, ut explicant Laym. et Castr. (2), cum talis delegatio facta est alicui pro officio, non autem cum electa est persona intuitu peritiæ suæ, aut cum ei commissa est alicujus causæ expeditio. 2. Si quis est delegatus ad causarum universitatem, licet non a principe; sed in hoc pariter distinguere oportet cum Laym. (3), duobus modis posse alicui delegari jurisdictionem ad causarum universitatem. Primo cum ei committitur aliquod officium cui annexa est jurisdictionis delegatio; ita Laym. Castr. Sanch. Coninch. Silv. et alii cum s. Thoma (4) qui dicit: *Vicarius non potest totam suam potestatem communicare, sed potest partem*. Secundo cum alicui delegata est, non officium, sed jurisdictionis tanquam privilegium perpetuum officio suo, aut jurisdictioni annexum, quia tunc talis jurisdictionis delegatio tanquam ordinaria, prout est facultas *cap. 6. Liceat* concessa Episcopis a Trident. Sess. 24. Dicunt autem Rod. Beja et Viva,

(1) n. 559. — (2) Laym. de poenit. c. 40. n. 44. et Castr. eod. tit. d. un. p. 43. n. 45. — (3) loc. cit. n. 42. v. duobus — (4) quodlib. 12. a. 34.

cum Navar. Peirin. Naldo, Bord., etc. quod si Episcopus dat facultatem alicui confessario absolvendi ab omnibus reservatis, posset hic subdelegare talem facultatem alteri in aliquo particulari casu; sed melius Laym. et Castr. cum Coninch. hoc admittunt, si talis facultas concessa est ratione officii; v. g. parochi, aut viceparochi, ut superius dictum est, non autem cum alicui ratione suæ peritiæ, aut probitatis concessa est; nam facultas subdelegandi competit tantum illi cui committitur officium, non autem cui committitur solus usus exercitii jurisdictionis (5).

83. Notandum 3. ad Poenitentiae Sacramentum administrandum non sufficere internum Episcopi consensum, nec præsumptum de futuro, sive sit rathabitio, nempe quod si sciret, utique assentiretur; quia talis voluntas interpretativa non sufficit ad conferendam pro tempore præsentis jurisdictionem. Sed sufficit contra consensum præsumptus de præsentis, signis externis patefactus, ut esset si quis, Episcopo præsentis, et non contradicente, confessiones audiret (6).

84. Notandum 4. peccare sacerdotem qui absolveret ex dubia jurisdictione. Sed excipiunt casus in quibus urgeret aliqua necessitas, ut esset (sicut dicunt Elbel, Bus. Holzm. etc.): 1. si adesset periculum mortis. 2. Si poenitens deberet satisfacere præcepto annuæ confessionis, et non adesset confessarius qui haberet jurisdictionem certam. 3. Si poenitens celebrare deberet; aut communicare, et secus incurreret infamiam notam, aut, addunt Salm., si sacerdos deberet ex obligatione eo die celebrare. Sed in hoc advertere oportet quod dictum est *Tract. precedenti num. 34.*, quia si quis certus esset de peccato mortali, et non esset certus de contritione, in tali casu recipiendo absolutionem dubiam, non posset communicare; tunc enim possideret præceptum de se probando, quod impor-

(5) l. 6. n. 566. — (6) n. 570.

tat absolutionem certam, non vero dubiam. Cæterum in casibus allatis dicunt aa. citati posse confessarium conditionatam dare absolutionem, *si possum*. Advertunt Suar. Conc. Reg. et Busemb. expedire tunc quod poenitens se accuset de aliquo peccato veniali, ut directe ab illo absolvatur, et indirecte ab aliis (1).

85. Notandum 5. Possunt sibi eligere confessarium ratione suorum privilegiorum, 1. Reges, et principes (nempe qui supremo gaudent dominio). 2. Pontificis domestici (2). 3. Episcopi, etiamsi tutelares sint, ut dicit Busemb. Sed in hoc animadverti debet olim ex *cap. fin de Pœnit.* tam Episcopus quam Superiores regulares, ac etiam Prælati minores exemptos (intelliguntur Prælati rom. Curie et Superiores regulares locales) potuisse sibi in confessarium eligere quemlibet sacerdotem; nihilominus S. C. declaravit, ut refert Fagnan., quod Episcopi confiteri nequeunt, nisi approbati ab Ordinariis domicilii ipsorum sacerdotum, sicut explicat Card. de Lugo, et hoc confirmatum fuit a Gregorio XIII. 1. decemb. 1532. ut refert Fagnan. et Pitton. (3). Concessum est tamen Episcopis secum conducere confessarium jam approbatum, et ei confiteri etiam in aliena diocesi. Et idem currit pro Cardinalibus, qui præterea Romæ degentes possunt sibi et familiæ suæ confessarium eligere, et eum quocumque eunt, conducere. Quoad parochos autem damnata fuit ab Alexandr. VII. prop. 16. quæ dicebat, eos quocumque sacerdoti confiteri posse (4). Loquendo communiter de aliis, dixerunt nonnulli aa. posse aliquem confiteri simplici sacerdoti, si approbatus esset indoctus, aut incurreret periculum gravis damni, si confiteretur approbato, aut si ille nollet ejus audire confessionem; sed omnes istæ opiniones communiter refelluntur (5). Notandum

(1) n. 571. — (2) n. 565. — (3) in dubit. hic 1. — (4) ib. dubit. 2. — (5) n. 568.

etiam hic capellanos castrorum non posse milites in stationibus commorantes absolvere sine Pontificis facultate, aut sine Ordinarii licentia, ut pluries declaravit S. C. (6).

86. Notandum 6. hodie certum esse (quicquid olim erat in usu) cuilibet sæculari licere confiteri cuicumque confessario approbato, etiam contradicente parochi, et etiam pro adimplendo præcepto annuæ confessionis. Nec obstat quod dixit Joannes Launojus, confessionem præceptam juxta Concil. Later. in *cap. Omnis de Pœn. et remis.* faciendam esse proprio parochi, cum ibi dicitur, *confiteatur proprio sacerdoti*, dum pro sacerdote proprio, ut declaravit Clemens VIII. et Clemens X. in Bulla *Suprema* (7), intelligitur de quocumque confessario approbato; et Joan. XXII. in Extrav. *Vas electionis*, damnavit Joan. Poliacum, qui docuerat nullas fuisse confessiones proprio parochi non factas (8).

87. Notandum 7. certum etiam et commune esse hodie apud dd., ut docent Castr. Vasq. Suarez, Conc. Lugo, Bonac. Salm., etc., peregrinos ratione conniventiae Episcoporum, sive melius ex consuetudine universali, posse confiteri cuicumque confessario approbato pro loco ubi illi reperiuntur; et talis consuetudo currit, etiamsi peregrinus proficiscatur e patria sine alibi confitendi, ut dicunt Pontius Fili. Renzi Tambur. Mazz., etc. (9): vetitum fuit a Clemente X. dumtaxat in alienam diocesim proficisci in fraudem reservationis; de quo in seq. *cap. 7. num. 135 et 136*.

88. Notandum 8. Religiosos sine licentia Prælatorum suorum non posse aliis sacerdotibus extra ordinem suum confiteri, ex privilegio quo gaudent ordines dato ab Innoc. IV, et aliis Pontificibus; et novissime concessum etiam fuit a Bened. XIV. per

(6) Apud Zacch. ad Croix l. 6. p. 2. n. 4518. — (7) apud Lambert. notif 18 n. 7. — (8) l. 6. n. 564. v. ex concess. et n. 574. — (9) n. 569. v. communiter.

Brev. *Quod communi*, 30. mart. 1742. Capuccinis, quibus vi suarum regularum vetitum erat confiteri aliis; sed hi non possunt confiteri nisi approbati ab Ordinariis loci, vel Regularibus approbati a Superioribus regularibus. Sed loquendo de Religiosis peregrinantibus, advertendum quod hi, si socium sui ordinis habent, modo illesit idoneus, haec confiteri debent. Si autem deesset socius, aut alius sacerdos idoneus sui ordinis, confiteri possunt cuilibet idoneo sacerdoti regulari aut seculari. Hoc totum commune est apud dd. Laym. Ronc. Salm. Tamb. Croix etc., et certum est ex verbis Innoc. VIII. mox referendis. Dubium restat an confiteri debeant sacerdoti approbato? ita volunt Wigand. Conc. Antoine, cum aliis paucioribus; sed communissima et verior est sententia opposita, quæ id negat cum Suarez Escob. Castrop. Ronc. Bordon. Salm. Mazzot. Rodr. Tamb. etc. (exceptis Cappuccinis qui, ut paulo antedictum est, ex Bulla Bened. XIV. debent confiteri approbati). Et id probatur perspicue ex concessionibus Sixti IV. et clarius Innoc. VIII. quisic dicit: *Nos igitur fratribus huiusmodi quos itinerari et per eorum superiores multi contigerit, ut si aliquem presbyterum idoneum ex professoribus dicti ordinis habere non possint, quemcumque presbyterum idoneum religiosum vel secularem eligere valeant, qui confessiones eorum audire licite possit.* Et recte dicunt Salm. cum s. Antonin. Soto et Silv. quod per *to quemcumque alium presbyterum* intelligitur quicumque sacerdos simplex idoneus; nam hæc præsumitur etiam esse voluntas Prælatorum in danda suis subditis licentia foras proficiscendi, juxta communem consuetudinem (1). Advertit tamen Bus. hoc intelligi pro non reservatis (2).

89 Circa autem confessiones Monialium plura hic notanda sunt: I.

(1) n. 575. — (2) n. 574. in fin.

Confessarii Monialium indigent speciali electione, aut saltem approbatione Episcopi loci, licet Moniales sint exemptæ, et subjectæ Regularibus, ex Bulla Gregor. XV. *Inscrutabilis*, et ex Bulla Innoc. XIII. *Apostolici*, confirmatis a Bened. XIII. in Bulla *Pastoralis*; et hoc etiam pro confessione venialium, ut declaravit S. C. II. Elapso triennio huiusmodi confessarii suspensi remanent, nisi accedat licentia S. C. ut etiam declaravit S. C., et hoc etiam currit pro confessariis conservatorum. Si autem confessarius destinatus esset pro supplemento, probabiliter dicit p. de Alex. Tianen. cum aliis, quod potest confirmari pro alio triennio: quia ista prohibitio, prout odiosa, stricte sumenda est de electione ordinaria. Notat insuper præfatus auctor, quod alicubi ob confessariorum idoneorum deficientiam permittunt Episcopi illos ultra triennium pergere ad earum confessiones audiendas: advertit item Bord. quod licite possint aliquando Moniales respuere confessarium designatum, si justa accedit causa, v. g. si confessarius nimio rigore vir esset, aut suorum propinquorum inimicus, etc. III. Ob diversa Decreta S. C. apud p. de Alex. nequeunt esse Monialium confessarii 1. Vicarii generales, 2. Parochi, cum cura notabiliter pateretur detrimentum 3. Regulares, 4. Canonici Pœnitentiarum. Probabiliter tamen dicit præfatus auctor de Alex. permissum esse Episcopo hos eligere, si ita expedire iudicaret. IV. Episcopi et Regularium Prælati tenentur bis aut ter in anno exhibere Monialibus sibi subjectis confessarium extraordinarium; ut præcipue statuit Innoc. XIII. in Bulla *Apostolici ministerii*, extensa a Benedicto XIII. ad totum christianum orbem, et ut novissime confirmavit Bened. XIV. in Bulla *Pastoralis*, 5. Augusti 1748. Dicit Bus. cum Quintanad. Moniales, si eis non exhibetur extraordinarius, præse sibi eligere confessarium, et

citatur quamdam declarationem S. C. apud Barbos.; sed hæc opinio merito rejicitur a p. de Alex. tanto magis quod hodie præfatus Benedictus declaravit in allata Bulla, quod Moniales, tam claustrales quam conservatorum, si extraordinarium non obtinent, possunt ad Pœnitentiarum majorem recurrere, qui eis illum assignare debet. Insuper præcipitur in dicta Bulla *Pastoralis*, quod qualibet Monialis, licet confiteri nolit, teneatur saltem se presentare ad extraordinarium. Præterea ibi præcipitur, ut in mortis articulo cuilibet moniali concedatur confessarius particularis, si eum illa ex postulat; et si Monasterium est exemptum, et Prælati regularis illum non concedit, eum assignet Episcopus; et cum Episcopus nec eum designaret, recurratur ad Pœnitentiarum majorem. Insuper ibi disponitur quod si qua Monialis recusabit ordinario confessario confiteri, Episcopus pro certis vicibus ei deputet alium (et in hoc Papa hortatur Episcopos, ne difficiles sint aliquando concedere dictos extraordinarios illis qui efflagitant). Et si monasterium est exemptum, deputetur a Prælato regulari; et cum ille recusaret, concedatur ab Episcopo, et ipso negligente, concedatur a Pœnitentiarum majori. Denique præcipitur ut Prælati regulares bis aut ter in anno assignent Monialibus sibi subjectis confessarium extraordinarium ex approbati ab Episcopo pro Monialibus, qui (nota) saltem semel sit secularis aut alterius ordinis; secus eum eligat Episcopus; et Papa præcipit ut eo tempore omnino sit prohibitum ordinario confessiones alicujus audire, ne Abbatis quidem, aut novitiarum (1).

90. Restant ante discutienda multa dubia. Queritur I. an in errore communi suppleat Ecclesia jurisdictionem quæ deest confessario? Si error communis est adjunctus cum titulo colorato, sive putativo, certum

(1) lib. 6. n. 576. et seq.

est apud omnes Ecclesiam supplere; ita Sot. Navar. Cajet. Sanch. Cardenas Concin. Antoine, etc., et probatur ex lege *Barbarius*, ff. de *Offic. Prætor.* et ex *cap. Infamis* 3. q. 7. Ratio est, quia alias multæ animæ perirent, ideoque rationabiliter præsumitur Ecclesia supplere; advertit tamen Sanch. hoc non currere cum titulus est fictus, sed cum vere est collatus a Superiore licet sit tantum putativus, quia forte Superiori prohibitum est illum conferre, sicut dicitur in *Novella* 44. *cap. 1. Auth. de Tabell.* Sed magis dubium est, an Ecclesia suppleat jurisdictionem, cum solus intervenit error communis, sine titulo colorato? Negant Busemb. Concina Ronc. Sporer Holzm., etc. dum dicunt quod secus sacerdotes impii hinc occasionem sumerent se simulandi confessarios esse, et errores disseminandi. Sed hæc ratio non convincit, quia quamvis Ecclesia his negaret jurisdictionem, nec damnum impediret; quare probabiliter affirmant Lugo Less. Ronc. Castrop. Sanch., etc., et dicunt probabile esse eisdem Ronc. Spor. et Holzm. cum Carden. Viva Hen. Elbel, dum eadem ratio honi communis, quæ pro titulo colorato affertur, currit etiam pro errore communi (2).

91. Queritur 2. an liceat confessario absolvere cum jurisdictione probabilis? Hic tres adsunt sententiæ. Prima est pauciorum, nempe Eliz. Conc. et Antoine, qui absolute negant: dicunt hi quod ex propositione 1. proscripita ab Innoc. XI non licet uti opinione probabilis in Sacramentis conferendis. Secunda est communis et communiter affirmat cum Less. Filliuc. Cardena Lugo Sanch. Bonac. Castr. Salm. Viva Croix, etc.; et moraliter certam appellant Sanch. Cardenas Dicast. Tamb. Gormaz, etc. Alii assignant rationem erroris communis, sed hæc non convincit; ratio vera est consuetudo universalis, quæ est in Ec-

(2) l. 6. n. 572.

clesia in absolvendo cum jurisdictione probabili, ut testantur auctores citati; et consuetudo utique dat jurisdictionem, sicut docent etiam communiter Suar. Barbos. Carden. Quaranta et Pelliz. Et probatur aperte ex cap. *Contingat, de foro compet.* ubi sic habetur: *Nisi forte hi, quibus delinquentes ipsi deservunt, ex indulgentia, vel consuetudine (nota specialiter jurisdictionem huiusmodi valeant sibi vindicare.* Neque hic obstat dicta prop. damnata quam opponunt, nam (ut bene respondent Viva et Wig. cum Gonet.) propositio loquitur de opinionibus circa ea, in quibus nil potest Ecclesia, ut circa materiam et formam Sacramentorum; sed circa jurisdictionem supplere quidem potest Ecclesia praesumitur eam certe supplere ob bonum animarum: quare confessarius in tali eventu non absolvit cum sententia probabili, sed cum certa. Tertia denique sententia, quam nos sequimur cum Suar. Marchan. Gobat, Wigandt Holzmann. Barb. Sporer Elbel, et aliis, dicit tunc tantum licere aliquem absolvere cum opinione probabili, cum concurrat aliqua causa graviter rationabilis; aliter non praesumi debet Ecclesiam favere velle nisi confessariorum libertati. Causa autem rationabilis esset 1. Si poenitens praecipue istius confessarii auxilio indigeret. 2. Si complex peccati sit cognitus confessario qui habet jurisdictionem certam. 3. Si alias adesset periculum faciendi confessionem sacrilegam. 4. Si poenitens timeret incurrere aversionem aut suspicionem nocivam, si confiteretur confessario certam habenti jurisdictionem; aut si alias diutius a confessione abstinere deberet. 5. Si urgeret praecipuum annuae confessionis, aut lucranda indulgentias peculiares (1). Adde, si jam poenitens aperisset confessario aliquod suum grave peccatum, et dubitaretur an illud sit nec ne reservatum, ut dicitur n. 142.

(1) n. 573.

92. Queritur 3. an in articulo mortis possint omnes simplices sacerdotes absolvere, etiam haeretici, schismatici, aut excommunicati vitandi? Jam compertum est in morte omnes sacerdotes etiam degradatos posse absolvere a quocumque peccato, et censura reservata. Et hoc non solum in articulo, sed etiam in periculo mortis, ut sententia communissima et verior asserit: ita Navar. Silv. Suar. Sanch. Lugo Castr. Salm., etc. contra Sotum et Canum; nam in hac materia idem est de articulo ac de periculo, ut patet ex cap. *Si quis cadente, 29. caus. 17. q. 4.* ubi dicitur: *Nullus Episcoporum illum praesumat absolvere, nisi mortis urgente periculo.* Et ratio est, quia quilibet fidelis tam tenetur ad confitendum in articulo, quam in periculo mortis. Tale periculum autem iudicatur esse in praedio, in longa navigatione, in partu difficili, et in omni periculoso morbo; ita Sanch. et Salm. qui dicunt idem de quocumque qui esset in periculo probabili incidendi in amentiam, aut esset captivus apud Turcas, et timeret futurum esse, ut eo nullus adventaret sacerdos, ut confiteri posset (2). Sed veniamus ad quaesitum, an sacerdotes ab Ecclesia abscissi, ut sunt haeretici, schismatici et excommunicati vitandi, possint moribundos absolvere? Affirmant Sanch. Suar. Navar. Lugo Salm. et alii et probant ex Trid. sess. 14. cap. 7. ubi dicitur: *In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis; atque ideo omnes sacerdotes quoslibet poenitentes a quibusvis peccatis, et censuris absolvere possunt.* Sed negant Fagnan. Petrocor. Concina etc. cum declaratione S. C. Et pro hac sententia est s. Thomas (3) qui, loquendo de abscissis ab Ecclesiae communione, dicit, hos tantum posse baptizare in mortis articulo, sed in nullo casu posse aliud ministrare Sacramentum.

(2) l. 6. n. 561. — (3) p. p. q. 82 a 7. ad 2.

Nec obstat Concil. quia, ut aiunt, ibi nova lex non conditur, sed tantum declaratur jus antiquum, cum dicitur: *In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit,* etc. Atque probat Fagnan. sicut etiam declaravit S. C. et idem Nav. fatetur, olim communem fuisse sententiam cum Magistro sententiarum s. Thomas Scoto s. Antonin. Ricar. Turrecr. excommunicatos in nullo casu posse absolvere (1). Attamen p. Lucius Ferraris in sua *Biblioth. verb. Moribundus n. 32.* advertit, quod p. Franciscus Campioni in *Instruct. ad Confess. c. 41. n. 12.* refert ex Card. Albitio part. 1 de *Inconst. in Fide c. 13. et 19.*, quod praedicta declaratio sacrae Congregationis Conc. adducta a Fagnano non reperitur in Concilii registis: signum quod vel non emanarit, vel expuncta fuerit, uti contraria communi sententiae, occasione cujusdam Episcopi, cui respondentem affirmative obiecta fuit doctrina Fagnani; at dubio delato ad Innocentium XI., hic jussit suppressi quaestionem, nec amplius dubitari moribundum in defectu alterius sacerdotis valide et licite absolvi ab excommunicato vitando, degradato, aut haeretico.

93. Queritur 4. an sacerdos simplex possit absolvere moribundum coram approbato? Prima sententia communissima negat cum Mol. Sanch. Azor. Bonac. Cardena Lugo Laym. Salmant., etc., et probatur ex Trident. loco cit. ubi dicitur: *Verumtamen pie admodum, ne hac occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum, et sequuntur alia verba superius relata.* Ex praefato textu inferitur 1. Concil. novam non condidisse legem, sed declarasse antiquam, et antiqua lex erat quod sacerdotes simplices tunc tantum absolvere possent moribundos, cum deerant approbati, juxta textum ab auct. cit. allatos. 2. Quod in tantum Ecclesia dat facultatem sacerdotibus simplicibus, in quantum adest necessitas extrema,

(1) lib. 6. n. 560.

ne aliquis pereat; sed cessat haec ratio, cum adest approbatus. Contra secunda sententia affirmat cum Nav. Barb. Sayr. Sa etc., et probabilem appellant Lugo Viv. Sporer, etc., dicendo verba Concilii esse generalia; *Atque ideo omnes sacerdotes quoslibet poenitentes a quibusvis peccatis et censuris absolvere possunt.* Ad Canones antiquos respondent, eos non loqui de absolutione sacramentali, sed de sola reconciliatione peccatorum publicorum. Hoc non obstante, iudico non esse recedendum a sententia opposita; 1. quia in Rit. rom. (de *Poenit. sub init.*) hoc declaratur expresse, dum dicitur: *Sed si periculum mortis imminet, approbatusque desit confessarius, quilibet sacerdos potest absolvere.* Et quod Rituale declaret antiquum Ecclesiae usum, constat ex eo quod Paulus V. in sua Bulla dicit, ubi praecipit inviolabiliter observari Rituale, cum in eo contineantur ea quae catholica Ecclesia et ab ea probatus usus antiquitatis statuit. 2. Quia praefata verba Concilii atque ideo, etc. ut dicitur Fagnan. Petrocor. et Auctor. de *Offic. confess.* apud Croix, non jam ad quoslibet referuntur sacerdotes, sed ad eos dumtaxat de quibus loquitur Concilium in praefato cap. 7., nempe de iis qui ordinariam, aut subdelegatam habent jurisdictionem; tanto magis quod in fine dicti capitis addit: *Extra quem articulum sacerdotes, cum nihil possint in casibus reservatis, id unum poenitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores pro beneficio absolutionis accedant.* En sermo est de simplicibus confessariis (de quibus tantum dici potest quod nihil possunt in reservatis), non jam de simplici sacerdote; et ita declaravit S. C. Conc. ut refert Fagnan. Quod autem sacerdotes etiam simplices possint absolvere in morte, deficientibus approbatis; dicimus hoc non haberi a Trident., sed ab aliis Canonibus, et communi Ecclesiae consuetudine (2).

94. Probabiliter tamen conveniunt (2) l. 6. n. 562.

dd. primæ sententiæ in dicendo, quod sacerdos simplex potest absolvere etiam præsentem approbato insequentibus casibus: 1. Si approbatus non potest, nec vult absolvere. 2. Si is sit nominatim excommunicatus, aut suspensus. 3. Si sit approbatus tantum in aliena diœcesi. 4. Si moribundus ita horreret confiteri approbato, ut esset in periculo sacrilege confitendi, ut dicunt Croix, et Mazot. ex S. Thom. Et putat Sporer, idem esse, si infirmus confiteri non posset approbato sine magna difficultate vel incommodo, aut si ipse putaret simplicem confessarium fore sibi utiliorem. 5. Si confessio jam inchoata esset apud simplicem, quia tunc ille jam acquisivit jurisdictionem; secus autem, si infirmus jam absolutus fuisset (modo non esset circumstantia peccati jam confessi); et secus etiam, si infirmus aliqua excommunicatione reservata esset ligatus, quia tunc licet confessionem incepisset apud simplicem, præsentem Superiore, debet a Superiore prius ab excommunicatione absolvi, et postea confessionem apud simplicem persolvere. 6. Si approbatus fuisset complex in peccato turpi penitentis, sicut declaravit Benedictus XIV (4). Sed super hoc puncto complicitis opus est majore distinctione.

95. Præfatus Pontifex in duabus Bullis (quarum altera incipit *Sacramentum*, et altera *Apostolici*) dixit confessarium erga complicem in peccato turpi contra sextum præceptum privari omni jurisdictione, et excommunicationem papalem incurrere, si excipere audeat illius confessionem. Excipit solam extremam necessitatem mortis, in qua permittit absolvere complicem; modo alius desit sacerdos, etiam simplex, qui infirmum absolvere valeat; aut modo ille sacerdos non possit infirmi confessionem excipere sine gravi scandalo, et infamia approbati. Additamen Pontifex quod ille (si potest) tenetur removere tale (4) n. 563.

periculum scandali aut infamiae, sub poena ejusdem excommunicationis, licet, si illud non removeret, valida esset absolutio (2). Circa hujusmodi Bullas advertendum 1. quod nomine *peccati turpis* contra sextum præceptum, non solum intelligendum est peccatum fornicationis, etc. consummatum, sed etiam tactus, et colloquium obscœnum, quoties mortale attingit. Ita dicunt Salmant. (3). Contra vero non comprehenduntur culpe veniales, sive tales sint ob parvitatem materiae, sive ob defectum deliberationis; ita Salmant. *ibid.* n. 277. Idemque recte dicunt n. 278. de mortalibus internis, vel non plene externe significatis, quoniam etiam actio debet esse externe gravis. Nec comprehenduntur mortalia dubia facti vel juris: Salmant. *ibid.* n. 280. (vide id quod dicitur hic infra n. 142). Nec cum dubium vertitur, an penitens ipse quoque graviter peccaverit, quia Bulla intelligitur de complici formali in peccato mortali turpi; Salmant. *cit.* num. 280. et num. 241. Advertendum 2. absolutionem imperitam a confessario complici, si penitens non adhuc ab alio de peccato turpi absolutus est, esse invalidam etiam quoad alia peccata; secus autem si ab alio jam absolutus fuisset. Hæc duo videntur certa. Sed concurrunt duo dubia, an incurrat excommunicationem confessarius qui jam non absolvit, sed tantum audit complicem suum in confessione, et fingit eum absolvere? Ego dudum fui pro affirmativa sententia, ex quodam aerae Penitentiarie responso; sed postea lecta Bulla, *Inter præteritos*, ejusdem Pontificis, inveni declaratum oppositum, cum dicitur ibi: *Non minus sacerdoti complici, qui vel extra mortis articulum confessionem excipit penitentis, eumque (nota) absolvit; vel in articulo mortis absolvit, cum alius sacerdos non desit, excommu-*

(2) n. 563. v. probabiliter in fine, et fusiis n. 553. — (3) Append de Bull. Cruc. cap. 6. p. 169 ex n. 262.

nicationis majoris poena a nobis imposita fuit. Alterum dubium est, an Episcopus virtute cap. 6. *Liceat*; Sess. 24. Trident. possit absolvere confessarium qui absolvit complicem suum in peccato turpi. Vide dicenda *Tr. 20. de Privil. n. 37.* (1).

96. Quæritur 5. an præsentem Superiore, possit in articulo mortis quilibet confessarius approbatus absolvere infirmum a peccatis, et censuris reservatis? Respondetur distinguendo; Quoad peccata utique potest, quia in morte cessat omnis reservatio, ut declaravit Concilium, adeo ut recte dicunt Suar. Salmant. Palud. Navar. Granad. Præpos., etc., moribundo a reservatis absoluto, nullam restare obligationem, si convaluerit, se præsentandi superiori (sed hoc non currit si penitens est absolutus in aliqua necessitate, non quidem mortis) (2). Præterea dicunt Suarez. Lugo, Sanchez, Salmant., etc., quod si moribundus habet reservata, et adest confessarius approbatus, non potest sacerdos simplex absolvere, licet confessarius ille careat facultate super reservatis; dum in mortis articulo (ut supra dictum est) cessat omnis reservatio. Quoad autem censuras reservatas, confessarius simplex non potest coram Superiore absolvere quia, cum certum sit moribundum si convaluerit, teneri Superiorem adire, non jam ut denuo absolvatur, sed ut suam obedientiam ostendat, et ut penitentiam majorem recipiat, si Superior ei illam imponit, secus si non se præsentet, in eadem incidit censuram, ut docent communiter Suar. Sanch. Salm., etc. ex cap. *Eos qui de Sent. Excom. in 6.* Hinc fit quod si Superior adest, ab eo a censuris infirmus absolvendus est (3).

97. Quæritur 6. an præsentem Episcopo possit quilibet confessarius absolvere moribundum a papalibus? Alii dd. distinguunt, ut Mol. Suar. Sanch., et dicunt non posse, si casus

(1) l. 6. n. 551. 555. et 556. — (2) n. 561. — (3) n. 563. dubit. t. et n. 567.

est occultus; quia tunc Episcopus super illo ordinaria procedit jurisdictione ex cap. 6. *Liceat*; et idem dicunt de percussione publica clerici juxta caput *Ea noscitur de sent. excom.*, ubi dicitur ob talem excommunicationem, si nequeat adiri Pontifex, adendum esse Episcopum. Contra affirmant posse simplicem confessarium absolvere etiam præsentem Episcopo, si casus est publicus (intellige præter clerici percussorem), quia tunc eadem ac Episcopus est prædictus facultate confessarius simplex. Sed hanc secundam partem communissime negant Navar. Castrop. Coninch. Avil. Sayr. Corn. Hurtad. Salmant., etc. dicentes præfatum textum in cap. *Ea noscitur*, non solum valere pro publica clerici percussione, sed etiam pro qualibet censura papali, dum pro istis eadem currit ratio; et sicut in quæstio antecedenti probavimus, præsentem Superiore. Sed hoc non obstante, non puto improbabilem primam sententiam, cum certum non sit textum præfatum ad omnes extendi censuras (4).

98. Quæritur 7. an confessarius possit absolvere moribundum a censuris papalibus, cum ille posset facultatem ab Episcopo per litteras impetrare? Negant Lugo Bonac. Suar. Croix, etc.; sed communius et probabilius affirmant Azor. Castrop. Sanch. Valenza, Conc. Carden. Salm. Viva, etc., tum quia in petenda facultate per litteras potest subesse periculum manifestationis; tum quia in cap. *Quamvis, de sent. Excom.* impeditus dicitur quicumque aliquo est præpeditus impedimento, quominus Pontificem adire possit (5).

CAPUT VI.

De officio et aliis muneribus confessarii.

99. et 100. *De scientia necessaria confessarii.*

101. *Quot sunt munera confessarii.*

(1) l. 6. n. 563. dubit. 2. — (2) *ib. dubit. 3.*